

Megjelenik a lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetnek minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzett levelekben. Ára évenként 3, fél évre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutczában, a Kendeffi házban, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy nap után 4 pkrért közzétesznek; folytonos hirdetések ill. pkr. elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr. bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklámok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központozásban, STEIN könyvkereskedésben.

GAZDASÁGI CIKKEK

II.

Ha a terményrajzot, földrajzot, vegytant, s magát a természettant, tudományt nevezük: akkor az ezeket felölelő gazdaságot se lehet más, mint tudomány, még pedig a legtöbb nehézségekkel, akadályokkal küzdő tudomány, mivel a gazdától nem függő légköri hőmérséklet, s előre ki nem számítható időjárás, mely a gazdának legszebb reményekkel írt számítására is gyakran veres keresztet húz, — a legfőbb tényezők; (ezt tudva, nem is csodálkozhatunk azon, ha a szegény magyargazda, oly mohón nyúl az időt-jósló naptárhoz, mintegy kimagyarázhatlan ösztönből.)

Nem azok kedvéért vagy unalmára írom e sorokat, kik tisztában vannak önmagukkal a gazdaság-tudomány alapjára nézve. De, fájdalom, igen sok tán egész gymnasiumot, s tán még felsőbb iskolákat is végig hallgatott gazdáink vannak, kik azt mondják, mire nekem a természet-historia, geographia, physica, ha szántók, ha vetek, ha aratok, nyomtatok és szüretelek. Lássuk, mennyiben van az ilyeneknek igazuk.

Első tekintetűre, ha felületesen elpillantunk a gazdasági munkán, úgy tetszik, hogy semmi köze például a chemiának az aratáshoz, vetéshez; de tegyük csak kis mélyebb vizsgálódás tárgyává a gazdaságot, legott kiülünk, hogy mily nagy mértékben szerepelnek említett tudományok a gazdaság egyetemében; — vegyük csak a szántást, mivel szántunk? felelet az eke eleibe ragasztunk ló, vagy ökrön vonó erőt, és így, vagy lovunknak, vagy ökrünknek kell lenni, ez pedig mindkettő állat levén, — és így, mint mi emberek, ő is ki van téve a természeti szükségnek hódolni, éhség, szomjúság, betegség, s halál véle is közelesek. — Azért, ha erejét felhasználni, s ivadékaiban őt magunknak megtartani akarjuk, sok oly tudnivalókra van szükségünk, miket csak a természetrajz segítségével érhetünk el, különben tudatlanságunk minkárunkkal büntet bennün-

ket. — Mit vetünk a felszántott földbe? felelet, növényt; avagy nem szükséges-e tudnunk azon növények életidejét, sajátosságát hasznát, fejlődését, melyeket mint gazdáknak termesztetni kell, és mibe vetünk? nemde a földbe? ugye, az a föld ugyan miből áll? minő részeket foglal magában? vajjon kedvező vagy káros-e az általunk termelni szándékolt növények életére, fejlődésére? nemde, édes magyar gazda-atyánkfia, szükséges itt a természethistoria, hogy ezeket tudhassuk! — hát vajjon azt nem tudjuk-e tapasztalásból, hogy a sovány föld nem terem? s azt csak trágyázással javíthatjuk, — ugye azt is tapasztaljuk, hogy egy fajta növény elsilányul benne, míg a másik fajta szépen diszlik; tehát ennek mi az oka, s mi részben sovány a föld? ezek mind tudnivaló dolgok egy oly gazda előtt, ki a gazdaságnak azon fő elvét „minél kisebb földről, minél nagyobb hasznot húzni“ törekszik követni, s elérni, és itt nem a föld-isme és vegytan ad-e utmutatást?!

Azt is jól tudja minden gazda, hogy gazdasági eszközök, hogy úgy mondjam, műszerek nélkül nem létezhet; ezeket pedig még nálunk nagyobbára állati erő hozza mozgásba, és ugyan, ha erőnek eszközök általi működését kell megvizsgálnunk, tehetjük-e physica tudása nélkül? felelet nem! például, vegyük azt az őseinktől hagyományképp reánk maradt ekét, tudjuk-e bizonyosan, hogy mily vonó-erő kívántatik reá, s gyakran elkínózzuk vele elejbe ragasztott barmainkat, mert két ujjnyinál valamivel mélyebbre szeretnők szántani földünket, és azután veszszük észre, hogy mennyire elcsigáztuk a szegény állatokat.

Nem szükséges hosszasan bizonygatni, hogy a gazdaság-tudomány valóságos tudomány, és ha ez igaz, úgy az is igaz, s nem szükség hosszasan vitatni, hogy a tudományt csak iskolában, csak jól szervezett tanintézetben lehet és kell tanulni. — A gazdaság-tudományok saját iskolájának kell lenni, és hogy egy ily iskola Erdély hazánkban, hol annyi sok szép tudomá-

nyos intézet létesül, oly sok és nagy arisztokraták körében, — hogy, mondom, egy gazdasági-iskola nem létesült, s hogy még mind ez ideig pium desiderium, az nem egyéb, mint saját hibánk, mely a természeti-tudományokat tanintézetekben is alig tűrte, nem sokat törődünk ott véle, lenézünk, mintegy másod-harmad rangu tudományt, s most, midőn állam-rendszerünkkel gazdasági állásunk is nagy változásokon ment keresztül, kell sajnosan éreznünk a természet-tudományok elmellőzéseért lakolásunkat. Látjuk ugyan, ámbár elég későn, hogy azon országok, tartományok, melyek hön ápolták a természet-tudományokat, mily gazdagon lőnek ezek által megjutalmazva, mily magas fokra hágott azokban a gazdaság kifejlődése; — hálás a tudomány, csak ápolni kell. És mi bámulva kérdezzük, hogyan lehet az, hogy a brit szigetek földén tiszszervezve adja meg azon magot, melyet nálunk erőszakkal a vetés? — Tudjuk mi, hogyan! felelik rá a britt fiak. — Ők, valamint más miveltbb földi nemzetek, intenek minket is; a zászló előttünk ki van tűzve, ők megmutatták, hogy és mit kell tennünk, haladjunk hát ő utánok, s gondolkozzunk komolyan egy gazdasági-iskoláról, egy országos gazdaképző-intézetéről. — Ezelőtt, midőn az időszaki sajtó jobbra pártédekkel szolgálja volt, nem csodálkozhatunk, ha ily intézet létesítésének eszméje tán felmerült is, nem kellett-e oly nagy érdeket maga iránt, s ekként háttérbe szorulva, nem létesülhetett. De most, midőn a sajtó a nemzet öszves érdekei, s becsülete organjául szegődött, s az irányt egy hon, egy nemzet előtt kijelölni törekszik, — nem lehet, nem szabad nekünk közönyösnek lenni oly ügy iránt, mely saját édes magunké, mely bennünket, e nemzetet, a bukás, az elenyésztés ellen kíván és tud megmenteni; mert ha értetlenül kezeljük vagyonunkat, ha nem jól műveljük földünket, s ha gazdasági tekintetből egyesített erőt nem tudunk kifejteni, akkor jövedelmi forrásainkat önként zárjuk el magunk előtt, lassanként elszegényedünk, az elszegényedés szülő

anyja az elaljasodásnak, ez pedig halál-harangja a vég-elenyésztésnek, egy nemzeti halálnak, és pedig szépen megmutogatta e lapok fő-munkatársa, „Vigasztaljuk magunkat“ című értekezésében, hogy minket, csak is a jól kezelt föld-birtok tart meg az enyészett ellenében életben; — érezni kell ezt ma mindenkinek, s nemzete javára, utódai boldogságára tenni, öszvetett vállakkal működni kötelessége. Vagy már is azt a feleletet kell-e hallani? nem tehetünk, szegények vagyunk! ugy hát közeledünk az enyészethez, s most, mikor őseink vérről szerzett, s gondviselésünkre hagyott birtokaikat nagylelkűen eladtuk, s éppen most, midőn kapjuk érte a fizetést, nem megvetendő öszvegekben, éppen most mondanunk azt, hogy szegények vagyunk, ha egy jövőnkre kiható ügyre kívánja a hon néhány filléreinket, ez uraim, magunk által kimondott halálos ítélet minmagunk fejére! Van erő, van tehetség Erdély fiainál, csak kezdeményező, merész-bátor egyén álljon elő, s lelesz győzve az akadály, ki leend viva a nyert dicsőség, mint hajdan a nemzet csatára ha ment, dicsőség volt ott előre menni és győzni, vagy vitézül elesni: nem kevesebb dicsőség ma egy nemzet jólétét előmozdító ügyben zászlót ragadni; s mi most nagyobb, mint gazdasági-intézményeink, a gazdálkodás szervezése, gazdasági-egyletek, s gazdasági-iskolák felállítás, megalapítása.

Ermelléki.

A hadsereg kiegészítését illető törvény.

(Folytatás.)

Második fejezet.

A katonaképző-intézetek növendékeinek besorozásáról.

10. c. A katonaképző-intézetekből kilépő növendékek besorozatát a katonai hatóságok eszközlik az erre vonatkozó külön fennálló rendszabályok szerint.

Harmadik fejezet.

A hadseregbe való önkéntes beállításról.

11. c. A hadseregbe önkéntes beállítás meg van engedve, hogy maga válassza azon had-

Rosz órámban.

Fáj olykor, hogy mért születtem,
Fáj, hogy mért vagyok.
Terhemre van körülöttem
A mi él s mozog.
Mi az ember,
Állat, fü, s virág?
Hamu lesz mind,
Por, és száraz ág.

Lármázunk, küzdünk, esatázunk,
S nem tudjuk, miért;
Egymásnak utjában állunk
Semmi ok nélkül.
Nagyra nézve
Kis-bábuk vagyunk,
Isten, ördög
Játszik általunk.

Végtelenbe repked álunk,
És mi a való?
Egész földi méltóságunk
Nevetni való.
Királybitor,
S koldus rongyai,
Csak a földben
Fognak porlani.

A lángész, mely fönn száguldoz,
S bámulatra gyűjt.
Mi az élet? e talányhoz
Egy sugárt se nyújt.
Nagy az Isten,
De kicsiny az ész,
S a véges a
Végtelenbe rész.

Földi nagyság, hir, boldogság,
Mind csak képzelet;
Felhőkint borong a roszt s jó
Életünk felett.
S ez miért van?
Az honnan jöhet?
Pusztá kérdés!
Nincs rá felelet.

Izzadunk, mint hangya bolya,
Nagy munkák alatt,
Mig a láthatatlan végzet
Jön, és eltapad.
S kinek perczeni
Jóért áldozunk,
A kegyetlen
Sors lesz gyilkosunk.

A cigány, ki döggel éle
S részegen dalol,
A lángészszel egy gödörbe
Fekszik valahol.
S a zsványiak
Csontja ott pihen,
Hol a martyr
Porlik csöndesen.

Igazat nem ad az élet,
Nem ad a halál,
Avagy egy felsőbb szeszélylyel
Vágyunk nem talál.
Nincs különbség
Jó és roszt között,
Ha az élet
Lánca megtöri.

Minden kegyelet s nagyság, mit
A föld alkotott,
Elenyészik, ha elértek
A korlátokat.

A szerencse,
Hir, fény, pompa s rang
Végső hangja
A halál-harang.

Oh, nemünk tudatlansága
Mélyen fáj nekem;
Szemünk előtt minden véges,
S hol a végtelen?
A homályban,
Hol lefut e lét,
Ki láthatja
Éltünk más felét?

Jót cselekszem, mert így élni
Szébb, kényelmesebb,
S ha lehet üdvét remélni,
A jók üdvé szébb.
Addig a sors
Sujt avagy legyez,
Mindegy! — így is,
Ugy is vége lesz!

Dózsa D.

A KIRGIZEKRŐL.

(Folytatás.)

Négy esztendeig tanulmányozván a csalfaságokat, s polgárosultságokat, és a városi élet kelleit összehasonlítván a mi tudatlanságunkkal, és nomád életünkkel, erős vágy lepott meg, hogy pusztámra visszatérjek, s mindent, a mit csak láttam, és hallottam, elfelejtsek. Már éppen elutazási engedélyemet akarám kikérni, midőn hirtelen egy esemény meggátolt... a szerelem lebilincsele.

Irántunk, vadak iránti figyelemből gyakorlatba vett napkeleti szokás szerint, a város egyik félreeső részében házat béreltek ki számomra, hol vallásunkat háborítlanul gyakorolhattunk, s étkeinket saját módunk szerint készíthettük, a nélkül, hogy a tömeg fölakadása, és újságvágyának kitéve lennénk. Egy nap, midőn onnét gyalog egy kis utcán mennék keresztül, valamelyik házából kétségbeesett női sikoltás hatott fülembe. Ösztönszerűleg a házbah rohamtam, hol nagyon szomorú kép tárult szemem elé. Angyal-szép leány eszméletlen nőt tartott karjai között, s kétségbeesve kiáltott, nem tudván, miként segítsen rajta. Szónélkül futék a bejárathoz, hol egy cseber tiszta vizet láttam volt, s tele csatlóssal jöttem vissza, meglocsolám a beteg arcát, megdnyesítém vak-szemét, karját, — s midőn eszmélete visszatérni kezdett, az ágyra fektetém, kérvén az ifju ismeretlent, engedje meg orvosért mennem. Ugy látszik, előbb anyja sorsával annyira el volt foglalta, hogy egyébre nem is gondolt, s engem észre se vőn; de midőn megszólítottam, szép kék szemét, melyekben még pár könny csillogott, rém vetette, és elpirulva halk hangon köszönetét rebegte. Kirgiz öltözetem néma bámulatra indítá, s habozva tetőtől talpig megvizsgált. Ne félj, szólék, kirgiz vagyok ugyan, a vad puszták fia; de a kirgizeknek is van szívök, s tudják mi a könyörület. Ti szükséget szenvedtek, látom; e lakás, e butorok, minden azt bizonyítja; légy oly jó, fogadd el beteg anyád számára segítségemet, mely jó szívből ered. Feleletét be se várva, egy marék aranyat veték az asztalra, s gyorsan eltávoztam.

Egy hét múlva, — mert előbb nem mertem odamenni, nehogy aranyimat visszaadják, — ismét fölkerestem a családot. Hálakönyök jutalmazták cselekedetemet. Az anya szóval fejező ki köszönetét, a leány hallgatott, de hallgatása

esapatot, a melyben szolgálni akar, föltéve, hogy a kívántató arravalósággal bír.

12. c. A sorshuzás utján a hadi szolgálata már kijelölt katonaköteleseknek, az újonczási időszak alatt nem engedhető meg az önkényes beállás.

Negyedik fejezet.

A hadseregbe-állás kötelessége alól való fölmentés.

13. c. A hadseregbe-állás kötelessége alól való fölmentést megnyeri: 1. Hetven éves apa vagy özvegy-anya egyetlen fia, 2. mindkét szüle halála után, hetven éves nagypapa vagy özvegy nagy-anya egyetlen unokája, 3. Teljes árvaságra jutott testvérek egyetlen fiúve. A fölmentésre azonban csak azon egyetlen fiúnak, unokának vagy fiúveinek van igénye, a ki a) törvényes és édes, és b) a kinek jelenlététől a családban függ szülőinek, nagyszülőinek vagy testvéreinek fontátása, a míg e köteles séget teljesíti. A 70 éves korral egyjelentőségű a gyógyíthatlan lelki vagy testi félszegség, a mely minden keresetre képtelenné tesz. Egyetlen fiúnak, unokának vagy fiúveinek lesz tekintve olyan is, a kinek egyetlen vagy több fiúve a) habár csak mint tartalékhöz tartozók, de nem mint helyettesek, a hadseregben szolgálnak, vagy bb) gyógyíthatlan lelki vagy testi félszegség miatt semmi keresetre nem képesek. 4. A ki a második korosztályból kilépve, akár előbb is az országos hatóság engedélyével házasságra (8. c.) és a második korosztályon túllépett, ha mind a két esetben neje vagy gyermeke életben van, és ő ezek fenntartására a háznál nélkülözhetlen.

14. c. 5. A katolika egyház papjai a szertartás különbsége nélkül, mielőtt a fensőbb felszentelést fölvevették. 6. A katolika egyház papnövendékei szertartás különbsége nélkül, a kik a) az egyházmegye ordináriusától papnövendéjébe fölveve a hittant tanulmányozzák, vagy b) mint externisták folytatják a hittani tanulmányokat valamely nyilvános tanintézetben, de az egyházmegyei előjáráságtól biztosítva vannak, hogy a tanulmány bevégezése után a megyei papságba beveszi, és iskolai bizonyítványokkal kimutatják, hogy az utolsó iskolában a jó erkölcsi fokozat mellett, minden kötelezett tantárgyból legalább első rendű fokozatot nyertek; azután c) azon növendékek, a kik valamely egyházilag elismert szerzetbe be vannak ruházva, végre d) a görög szertartású növendékek, a kik a hittani tanulmányaikat bevégezték, de még nincsenek fölmentelve, ha az ordinarius egy bizonyítványával kimutatják, hogy a megye növendékpapjaihoz tartoznak. A seregbe-állás alól való fölmentés illeti továbbá az egyházilag elismert szerzetek világi tagjait is, még pedig nemcsak miután profiteáltak, hanem a novitatusban is.

15. c. 7. A görög-nem-egyesült papok ugyanazon eseten mint a katolika egyházbeliek (14. c. 5. sz.). 8. A görög-nem-egyesült hitfelekezet növendékpapjai és világi szerzetesei, ugyanazon határozatok szerint, mint a katolika egyházbeliek (14. c. 6. sz.).

16. c. 9. A többi törvényesen elismert keresztény hitfelekezet lelkesei. 10. Az ágostai, helvét és egységshivő vallású növendék-papok, ha a) superintendensoktól vagy annak kelyettesétől erősített papnövendéki bizonyítványokkal kimutatják, hogy hittani tanulmányaikat illő szor-

galom és kitartással folytatják, és erkölcsi magokviselésére semmi hátrányos észrevétel nincsen, vagy pedig b) ha superintendensok vagy annak helyettesei egy bizonyítványával kimutatják, hogy hittani tanulmányaikat a superintendenciára nézve fennálló rendszabályok szerint legfőbb három év előtt bevégezték, még mind a papi jelöltek közé tartoznak, és magok részéről mindent megtesznek, a mit tőlök a fennálló rendszabályok szerint követelnek, hogy mint lelkészek állomást kaphassanak.

(Folytatjuk.)

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Dézs, okt. 15-kén, 1858. — Mivel a socialis téren bármely mozgalom korunkban, különösen nálunk, figyelemreméltó jelenség, megemlítendőnek tartom, hogy a helybeli polgárok egy temetkező-társulatot kívánnak alakítani a kolozsvári mintájára, mely felsőbb megerősítés végett a napokban fog benyújtani, s melynek célja nemcsak a temetkezési költségek hordozása, de némely jótékony célok előmozdítása is leendő.

Városunk szépítése körüli munkálatok örvendeten haladnak előre; a piaci országúton ujonni köveze már szinte készen van: a két hid között vezető utvonat kétfelől akasztva és csemelékkel beültetve kezdett, mi sétátér-alakot ad a szamosközi kis szigetnek egykoron; a szamos-szabályozási nagy csatornába a víz már beocsátatott, mi a Szamos folyásának egészen más irányt ad, miután az egyetlen malom-gát is, mi a Szamoson állott, felsőbb rendelethöz, levágtatott; négy új szivárványos kút a város különböző pontjain már készült, miért hasonlóan lehetetlen, hogy a városi polgárság köszönét ne nyilvánítsa a hatóságnak, nemcsak községi, de közrendőri szempontból is, mi által, kivált égek alkalmával, e czikkhez való jutás annyira könnyítve van. Márkovics szeszgyára elkészült. Krézner gözmalma fedél alá jutott, mindezen elősorolt építkezések jótékony következményei jövőben felszámíthatlanok.

Társas-életünk pang, közelebből semmi szellemi társas-években nem gyönyörködhetünk. A napokban egy fehér szerencsés mutogat, fehér hajjal, veres szemekkel hat kiráczárért, s nem kevés bámulója volt. Különböző tökéletes csendesség városunkban, a szüreti előkészületek zaja, a hordók abroncsosása lármáján kívül csak a sípládások fulhasító zenéje zavarja a kis-városi csendet, különben néma utcáinkon.

Mult levelemben tévedésből írtam, hogy a lovasságot Szamosújvárt a kormányzó-herceg eleibe Makrai Kálmán ur vezette, mert azt Makrai Péter volt szerencsés vezényleni.

r. l.

Nagy-Szeben, okt. 12-kén, 1858. — A ki Szebent három év óta nem látta, aligha elhiszi, hogy ez a város az, melyet egy hollandi, illatjáról és szeméretől méltán világhírűvé tehetett volna. Minden részén a városnak roppant költséggel véghezvitt újítások tűnnek föl, a tisztaságra és csínra nagy a figyelem, mégis a rossz világ aljas paszvil által akarta a szebeni tanácsot a gúnynak áldozni, pedig valóban nem lehet eltagadni tőle az erélyességet, mert sokat,

mindent megteszen, hogy emelődjék a város disze, és hogy az itt székelő kormánysszéknek is kedvére legyen, ám hogy mégis Szebent egy nem régen kifejezett remény szerint, Nápoly vagy Flórencz városává varázsolni nem lehet, annak, a régi építkezés számtalan szeglete, görbe fala és szűk utcája, örökös tanuja leendő. Még addig is sok kell, a míg városunk bár anynyi kellemet szerezhetne, a mennyivel Kolozsvár vidor tekintetével kínálkozik.

A szellemi életben a haladás bárha nem kitűnő, nem is hátráló s meg van az erős szándék azt jövőre virágzásba hozni, a körülmény nem mostoha, a sors is mosolyogni látszik itt, a hol a nagy Hermann nyelvén szólnak. Az ipar se hanyatlík, a városiak szorgalma még neveli azt, piac jó vagyon, a vidéken az iparművek bizonyos keletnek örvendhetnek.

Jelenben a város különösen élénk, falai közt mulat es. k. fonsége Albrecht főherczeg, folyó hó 9-kén délután 2 órakor érkezett meg, s miután a tisztelekre kiállott gránátos századot eléptette, a báró Bruckenthal-féle házhoz szállott a piactéren, hol a cs. k. titkos tanácsosok, cs. kir. kamarások és az itt székelő kormány tagjainak hódolatát fogadta, ott láttam az urber főherczegnek elnököt, udvari tanácsos báró Jósika Lajost, szép magyar öltözetben, és olyforma érzés fogott el, mint a milyen a pusztai vándort meglepi, a ki valahára egy zöld virányt lát. Másnap 10-kén tábori misén volt a főherczeg ő fensége, a katonaságból egy ezred b. Kerner, három század b. Kulocz, két osztály dsidás-lovasság és sok tüzér sok ágyuval. 11-kén és 12-kén hadigyakorlatok.

Elékniséget kölcsönöz még a városnak az ujan érkezett jogászok serege. Örvendetes jelenség az, hogy a magyar ajkuak az idén növekedő számban jelentek meg: most csak szorgalom és magyar becsületérzés, a többi nem fog hiányozni.

Szegény kárpótlás! ez is eszembe jutott, itt vagyok, tisztelt olvasóm, már három éve, s látom annak kivételét, eladását, egész további kezelését, és e látványt azon azonos keresetű tapasztalást bírom, hogy azon összegtől, a melyt csak amugy könnyelműen itt-ott leenged, elcsalát a tulajdonos, egy nagy alapítványt lehetett volna csinálni, mely után három ezren tanulhattak volna. De így van minden az ég alatt!

Régi.

Fogaras, szept. 30-kán 1858. — Helv. hitű egyházunk rég várta új lelkészét, Pánczél ur, f. hó 14-kén körünkbe megérkezve, ma köszönte be számos hallgatónak egy az idő viszonyaihoz mért alapigén felvett és talpraesett beszédével, hangos, tiszta szóoklata köztesztet aratott, s hogy mindkét napra az inepelyeket nagyszerű lakomák követték, annyival is inkább nem hallgatjuk el, mivel azok közül az elsőt az egyház pénzátára, a másodikat pedig részvények fizették, s mindkettőben egy a megye tekintélyes tagjai, mint az egész járási tisztikar részt vettek, természetesen a másodikból sokan elkéstek. Adja ég, hogy e lakomában emelt sok szép óhajok teljesüljenek, és az anyyi idegen elem közé telepitett egyházunk, mely eddig Erdélyben egyházainak első sorában állott, fiatal lelkesünk s derék egyházi pásztorkunk tevékeny közremunkálásával még sokáig álljon, és a kor kívánatainak kellőleg megfeleljen; mire Kolozsvár környékéből jött új lelkésünk neve, s azzal együtt e néhány nap alatt mutatott erélye

jogos reményt ad, kivált ha még mihamarább meg is nőülend. Az igaz, hogy a lakomák el-sőjét is adhatta volna valamelyik tehető s oly buzgó egyházi tag; de ez mai időben, mikor még egyházunk pénztára megbirja, vesztegetés volna, és nekünk férfiakul számítani kell, hogy szeretett nőink a vár előtt fekvő jólrendezett sétányunkon a magas reptü divat életkérdéses versenyét kiállhassák. A nyugati láthatáron megjelent üstökös itt is az Ölt síma tükreben esténtként nézegeti magát, és e vidéki babonára termett oláhnpé sokat is jósol róla; mi városiakul csak annyit vettünk észre, hogy fiatalaink okulnak s szép hölgyeinket ez érettség napja szerint vezetik oltárhoz, és így nem sokára a násznépünk leendő, hogy aztán a rossz világ még közelebből hányra számít, ezt megmondani és kiszámítani nem lehet; mivel ez nagyobb bar, mint az új pénzemet, hogyssem reducálni lehetne. Városunk kikövezése is a leg-szebb utcán megkezdett, küzd az életrevalósággal. Olvasó-egyletünk lelkes segéd-lelkésünk Sámuel ur kezeltése alatt igen jól áll, s napoként a legjobb, a legújabb könyvek érkeznek, hordatják s tan olvasás is kivált hölgyeink anynyira, hogy vidéki tag ha lenne, csakugyan későre jutna hozzájuk. Magyar lapjaink közül is egy-egy, mint elévedt madár, még nyílt vendéglobben is látható; csak kár, hogy van olyan magyar, ki azt ily helyen, ha megnézni nem is, de elolvasni szégyenli.

Czirányi.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

Kezelettel viseltetni minden iránt, mi a tiszta érzetet még magasztosabbá emeli, minden nemes kebelnek föltulajdona; de mikor tanusíthatjuk e kegyeletnek dicősbő nemét, mint akkor, midőn olyanokról emlékszünk, kik fegyverrel, nyílt ellenséggéppen ritkították a sort, melyet nemzetünk fia alkottak, és most azoknak emelünk emléket, melyet a sírkő jelel. S miben állhat e kegyelet magassága egyébben, mint abban, hogy az idő hosszú folyamán keresztül el nem feledkezve, résztvevő kebellet emléket emelünk azoknak, kiket az új világ legnagyobb embere nagyratörő szándokainak áldozatául fel. A békés és szorgalmáról ismert frank, hazájától, családjá köréből, iparától elszakítva I-ső Napoleon frank császár alatt, azért, hogy küzdjön elveért annak, ki őt minden nemzetek felett naggyá tenni igérté, rohant a vész elébe, mely őt azon örömtől is megfosztá, hogy halálával testére hányják a földet, mely kenyereivel táplálta, s a melyet hazája földjének nevezhetett. Hogy e küzdés alatt hány ezren estek áldozatul dicőben és dicstelen, tanuja volt annak kis hazánk is s nevezetesen városunk, hova 1814-ben oly sok frank fogoly hozott, s kiknek most azon időkorbeli nemzet fia, kikkel szemben küzdötték a csatatéren az élethalál-tusát, a temetőben sírköveit állítanak emlékkürré. Ez eszmét kegyelettel karolta fel, ki csak érezni tudja a fájdalmat, mely a honvesztettnek kebelében ragódik, s ez érzés szülte azt, hogy az 1814-ben osztrák foglyokul esett, s a kolozsvári temetőben eltemetett frank foglyok temetőhelyén egy sírkő emeltetett. Ez emlék ugyan egyszerű, de a reá vésett deák sirversek meg-

III.

A tél napoként szomorubbá tőn. Egy szűk sátorban, Gaiuk- és társaival élésre kárhoztatva, s a zultánai beszélgetésen kívül, minden egyéb gyönyör nélkül, unatkozva húztam ki az estelet, s élenken gondoltam hazámra. A durva táp, a tisztatlanság, a sátrat eltöltő füst, a sivatagok metsző hidege, amaz örökös keringés, nyáj-örzés, megannyi kín volt rém nézve.

Végre a hideg hihihelen magásra emelkedék. Nyájaink a megfagyott hó-halmok alatt nem találhattak többé pázsitot, füvet. A forgószél hó alá borította a barmot, s a metsző éjszakiszél elakasztá lehetett. Utoljára aulánkban egy marhatartó törzsnél rettentés vendég jelentkezett, a marhadóg. Hiába vették elő a bűbajosok minden varázslatait- és gyógyászatait; csordáink, igavonóink s lovaink száma napról-napra fogyott, — s nem volt eszköz a vész eloltására. S ugyanezért fogyni kezdett magunknál is a túfiza és élelem. Levertsg szálta meg szívünket. Vig énekek helyett már csak a szél éles sivitását, és az elhaló barmok keserves nyögését lehetett hallani. — A nők és gyermekek elrejték fájdalmukat szülőik és férjeik előtt; de erőtellett nyugalomunk nem akadályozá, hogy mindenütt észre ne lehessen venni a közbánatot. Árzálán állhatatosságra nézt mindenkit fel-lulmalt, s példája munkára, és beketűrésre buzdított. Első volt a napi foglalkozásoknál, s felvillanyozta azokat, kik le voltak vetve. Ő maga a jó alatt táplát keresett a lovának, maga a jó velünk cserjét kutatni, maga őrizte a csordát, s választott számára új legelőt.

(Folytatjuk.)

szembe sokkal többet mondott, mint anyja szavai. Ez elbeszélte sorsukat: férje, mint biztos, egyik állam-hajón szolgált. Becsületese ember levén, halálakor semmitse hagyott nekik hátra, azon igényen kívül, miszerint a közkinestárban, bizonyos ellenséges hajó martalékának osztályrészeül, jókora összegre tart-hattak jogot. Utódja az elhunyt némi számadási nehézségeket hárított, melyek megerősíték azon példabeszédet: „távolevő és megholt-nak sohase tesznek igazat!” A dol-log végre egy vén gazember, bizonyos Firulkin itélete alá került, ki szerencsétlenségre Zofit meglátván, azon ajánlatot tevő, hogy meggya-láztatása által eszközöljön a szóban forgó ügyben kedvező itéletet, s jövőre is hathatós partfogást, maga és anyja számára. Ajánlatát büszkén visszautasítottak, de a vén kéjenez nem hagyta annyiban, s fenyegette az anyát, miképp őt néhány, a koronához tartozó tárgy elvesztéséért börtönbe tetéti, ha a lány akaratának nem engedel. Eppen ezen újsgot tud-talát volt meg, a mikor az anyát ájulva talál-tam, s leányát kétségbeesetten kiáltani hallám.

— Hatalmazzon fel asszonyom, szólék, hogy ügyében munkálkodhassam; ha a nagyoknál igazságot nem találók, találók a trónnál.

— Ah, hagyja el jó herczeg, — mondá az anya, — azt mondja az orosz példabeszéd: „mielelt a nap feljöve, a reggeli harm-mat megvakít.” Ön ismerős a nagyoknál, — legelőbb azt eszközölje ki, hogy azon ur üldö-zéseit szüntesse meg. Mindenekelőtt, ime pénz-e, — ily tetemes ajándékot el nem fogad-hatok.

— Visszakapom pénzemet kegyedtől, mi-helyt kegyed a magától a közkinestárból kikap-ta. Így két-három órát töltvén a szegény nő-knél, haza mentem.

Másnap Firulkin iródjába siettem. Hatvan

év körüli piperkőcz, gonosz férfi állt előttem. Elibe lépven, előadám idejőveletem okát, hogy Zofit meg akarom védni erőszakoskodási ellen, s hogy őt, ha a szegény családnak békét nem hagy, az igazság kezébe adom.

— Mersékelje ön magát, ne haragudjék ok-nélkül — szól Firulkin, — s higgye el, misze-rint igen örülök, hogy egy kirgiz princnek szolgálatot tehetek. — Tehát ezenel becsület-szómat adom, hogy el is felejttem, miképp ön Zofija a világon van, s holnap minden további nélkül, kedvező itéletet írok alá anyja részére; — csak kérem, a dologról senkinekse szólnon.

— It a kezem, mondám.

Zofihoz repültem, hogy a kedves hirt érte-seül adjam, s ismét hála-köszönetekkel halmoz-tattam el. Másnap reggel az itéletet csakugyan kiadták, s nyolcz napra az egész összeg kifizet-tetett. — Firulkin nem jött többé a kis ház felé, — megtartá szavát... azt hiszem, életében először.

Már nem gondoltam többé arra, hogy a pusztákra visszatérjek. Zofi szeretett; én boldog voltam, s új életet éltem. Szerelmünk gondosan titkoltuk a szülőitől, mert ez sohase egyezett volna belé, hogy leányát mahomedán-nak adja. Ekkor anyja halála jogot adott Zsofi-nak, kezét tetszése szerint ajándékozni el. — A jó asszony inkább a bánat, mint korosság által megtörte, halt meg. Zofi nyilvánítá, hogy engem nemcsak a sivatagokra, hanem a világ végeig is követend.

Némi elővigyázzal kellett élnünk. Zofi előbb egyedül utazott Orenburgba, s én, a csá-zárnétól búcsút véve, követtem őt. Félvén, vajon atyám beleegyezik-e a szegény árvávali házasságomba, hölgyemet egyik szomszéd aulá-ban hagytam, s egyedül mentem atyám elébe.

adják az emlék nagyszerűségét, a melyek így szólnak:

Gallia quos genuit civis virtute celebris,
hic tacito claudii Claudia terra sinu
Captivos dedit hos nostratibus alia belli;
Jam requiescentes pax diuturna tegit.
1814.

Az emlékkő a városi temetkezési hely febjárásától felfelé menve, jobbra esik. Vajon a szegény magyar fiak temetkezési helyét a külföldön meg tudná valaki mutatni?

* Távírányok a napokban kissé pauszáltak. K. Fejérvár és Szerdahely közt néhány oszlop sodronya elszakadt, s az összeköttetés néhány órára megakadt. E miatt a bécsi börzsefolyam jegyzéke is csak másnapi érkezett meg, holott d. u. 4 órakor rendesen itt van.

* Hallottuk, hogy a színház mellett a Királyutczába nyitni már évek óta tervezett utcát ez évben megnyitják, miután a szomszéd államtelekből a szükséges szélességű tér a városnak átengedett. Szeretnők, ha igaz volna.

* Az erdélyi honismereti egyesület ez év augusztusában Sz.-Agóthán tartott gyűlésében, nagy-keményi lelkész Mókésch „A románok” című alatti egy értekezésből részeket olvasott fel, a melyben bebizonyítani igyekezik, hogy a nép nem utódja a rómainak, hanem celta. Ugyanezen gyűlésben indítvány merült fel, hogy az egyesület választmánya tegye magát érintkezésbe azon külföldi szerkesztőségekkel, a melyek Erdélyről ismertető cikket hoznak, hogy jövőben ne csúszsának be oly ferdeségek az ismeretességbe, mint pl. Brockhaus Conversations-Lexiconába, az Ersch és Grubertől szerkesztett Encyclopédiába stb.

* A m. pénzügyminiszterium f. évi júniusában kiadott rendeletre szerint a hó végével a régi váltó pénzek: u. m. 1/2, 1, 2, 3, 6-krosok és az 1851-ben vert 3-pkrosok a forgalomból ki fogvást vétetni, ez idő után csak mint rézanyag váltanak be, természetesen szőrszerinti értékükön alól. A mint értesültünk a helybeli kereskedelmi kamara folyamodott a m. helytartósághoz annak kieszközöléséért, hogy e határidő legalább ez év végéig meghosszabbítsák, és ez alatt hatalmaztassanak fel a pénztárak a régi pénzeknek becsülésére újakkal, miután Erdélyben a népnél még tetemes mennyiségű ilyen pénz van, mert itt 1811 óta még szinte minden vásár váltópénzlábban történt. E mellett a nép, a mely olvasni nem tud és nem szokott, ha tud is, ily rövid idő alatt nem is értesülhetett kellőleg a fenförgő rendeletről, s most egyszerre igen érzékeny volna a vesztes, a mely éri, ha a kezei közt lévő pénz ugyszólván elértéktelenül.

— A „Hölygfutár” 235-dik száma mellékletében a nemzet szívélyes tiszteletére annyira érdemes Teleki-Bickersteth Johanna grófnő bájós arczképével kedveskedett olvasóinak, a lap ezen száma mintegy ezen alkalom innépben lön átöltöztetve, mindjárt homlokán hozza Zalárnak a grófnőhez czímtett versét, s a tárcza elején e kelleműs nő spanyolhoni levelei közül a cordoba levelet, melyet olvasóink lapunk után ismernek.

— Megjelent a kecskeméti ref. lelkész Fördös Lajos által szerkesztett „Különböféle viszonyokra vonatkozó papi-dolgozatok” 12-dik füzet, Kecskeméti, kiadó-tulajdonos Szilárdi Károlynál. A külső kiállítás becsületére válik a kecskeméti nyomdának, a belső kiállítás pedig örömdetesen tanúsítja mind azt, hogy a derek szerkesztő a maga tárházából, mint jó gazda, a lehető legjobb eleddel igyekezik előhozni; mind azt, hogy a szerkesztő urnak ezen tárházát magok a tehetségesebb lelkészek a szent könyv — ez isteni mezőről gyűjtött jó illatu s izű termékekkel iparkodnak ellátni. Szóval: ez üdvös vállalat mindinkább megközelíti célját: hirdetni az Isten igéjét, úgy a mint ilik, apostoli épületes modorban. A füzet az év minden innepnapjára hoz szent beszédeket jelszót részint már híressé lett hitkönyvoktól, mint Kulifay, Szász Károly, Dorka, a korán elhunyt Helmezy, Liszkay, Miskolczi, Márk, Peti és Végh. A jelen füzet még érdekesebb s a laikusokra nézve is figyelemre és megvételre méltóvá teszi a hozzá mellékelt „Kecskeméti Protestáns Közlöny” II-dik füzetét következő 22 tartalommal 126 lapon. A philosophia viszonya a theológiához, Tóth Józseftől. A theologiai tudat tovább fejlődése, Peti Józseftől. Szenci Molnár Albert, Celder Mártonról. Homokai Pál tanár emlékezete, Bulcsu Károlytól. A kezdet eleje, Sinai Miklós juniorról. Egyháztörténet az Alsó-szászországba kebelezett — evang. reformált hitvallás — a szövetségbe lépett gyülekezeteknek, Zongor Mártonról. Eszrevételek a „Memorandum”-ra, Fördös Lajostól. Nehány szó a kecskeméti pesti iskolágyben, Perpetuustól. Könyvismeret: Nagy Péter Confirmatioi kisebb kité, Szász Károlytól. Csabai Imre: Népiskolai természet, Peti Józseftől. Schellvin Kritik des Materialismus, Fehér Péteről. Schröder, Einleitung zur Darlegung der Lehre unserer nach Gottes Wort reformierten Kirche, Fehér Péteről. Mutatvány az új szerződvényi szentiratok fordításából, Kulifaytól. Vidéki közlés, Ádám Györgytől. Viszhang a „Kecskeméti prot. közlöny”-nek, Pápaiól. Hová jutottunk! Csalánostól. Tudósítvány a kecskeméti theol. inté-

zetéről, Peti Józseftől. A vastag füzet ára 1 ft 36 kr pp.

* A pesti sakkjátékosok, élükön jeles zeneszerzőnk Erkelrel, nagy harcra készülnek; mert a világhírű lett amerikai sakkhős, Morphy, a nemzeti casino által meghívott volna, hogy tegyen látogatást Pesten.

* Ceylonban egy növény (Sindremal) tenyész, a mely a benlakóknak óra helyett szolgál, miután az a tulajdonsága, hogy délután 4 órától, reggeli 4-ig rendesen kinyílik, a többi 12 óra alatt bezárul.

— „Virágok a román (oláh) népköltészet mezejéről” című alatti, egy gyűjtemény jelent meg, átfordítva Ács Károly által. A darabok többnyire a havasalföldi tartományok költészetét képviselik, de meg kell jegyeznünk, hogy az eredeti oláhok lyrai költészete gazdagabb amazoknál. A kis mű ára 24 kr pp.

NYILATKOZAT.

Többfelől összerakózkodó azon kérdésre, nem lehetne-e egyházi és köz-épületi biztosítás, az erdélyi kölcsönös tűzkármentő-társulatnál is, a nem rég keletkezett pesti általános biztosító-társulat példájára, azon kedvezményről esz-közölni, hogy a biztosítási díjakból bizonyos százalék leengedessék — szolgálat felvilágításul a következő:

Társulatunk alapszabályainak 24. §-ában, ha a díj több évi biztosításért előlegesen befizetetik, két évi előlegzés esetére a biztosítási díj 5 százaléknak, három évre 10%, négy évre 15%, öt és hat évre pedig 20%-nak leengedése van megállapítva.

E kedvezményen kívül a díjszabályzatnak, a fedélzetek különböző anyaga, szerkezete és fekvése szerint, 12 foka levén, egyházi és köz-épületek, valamint eddig, úgy ezután is különös tekintettel fognak részesülni minden szabályilag megengedett kedvezményben.

S végül, minthogy társulatunk, a zárszámolat eredményéhez képest, minden biztosított tagját, és csakis ezeket, részesíti aránylagos díjszabályban, a javalomból pedig az egyházi és középületeket biztosító erkölcsi személynél éppen nincsenek kizárva, — következik, hogy huzamos tartamú biztosítási véve föl, társulatunkkal jutányosság tekintetében se versenyezhet egy részvény-társulat is.

Kolozsvárt, okt. 19-én, 1858.

A cs. k. megerős. erdélyi köles. jég- és tűzkármentő-társulat igazgatósága.

Bécsi börze. — Október 22-kén. Erdélyi urbéri-papir 82. Magyar urbéri-papir 82. Nemzeti kölcsön 82 3/4. Arany 5 1/2 (darabja 4 ft 44 kr). Ezüst egyenlő. *)

* Megjegyzés. Közelebbi börzsetudósításunk a tényleg számok kimutatásai miatt hibásan ment szét.

KÜLFÖLD.

Franciaország. — Napoleon császárnak Reimsben, a francia királyok ezen régikoronázási városában való mulatása, az érsek és polgármester beszédei, s a fényes rajzolatok, miket az elfogadási ünnepélyek felől hoz a „Moniteur”, szokatlan mértékben foglalkodtatják a hírlapokat. A hivatalos lapnak különösen egy helye egészen ellenkező magyarázatoknak van kitéve. E hely következőleg hangzik:

„A napoleoni dynastia régen felkenetett, már erdeteteket letörölhetlen szent olajjal lön felkenetve, t. i. az oly sok csatatéren kiontott nemes vérrel. A jövőre úgy, mint a multra támaszkodva, mindenesetre érzi szükségét annak, hogy az ősi hagyományoknak az életerő ujelemait keresse, de hatalmának egyik gondviselés-szerű jele azon biztonság, ama bizalom, melylyel történetünk minden időszakaihoz fordulhat.”

A sajtó egy része ezen szavakban indokolását látja annak, miért tartja III. Napoleon a koronázást szükségletnek, s célzást vél látni arra nézve, hogy Franciaország jelen császára nem követendő nagybátyja példáját. Más lapok az ellenkezőt olvassák ki onnan. A „Moniteur” indokolni akarja a koronázást, arra utalván, hogy a napoleonidák azt ugyan nélkülözhetik, de a császár a történelem minden időszakaira akar emlékeztetni. Ezen utóbbi rézet a császár párnak nem rég Rómába szándéklott utazásáról fölmerült hírt azzal kapcsolatba hozza, emlékeztetvén, hogy ezen utazás Eugénia császárné fogadalmá következtében fogna történni, mi alatt párisi levelezők is beszéltek, hogy a koronázás oly kívánság, melyet a császár né szünetlen ápol.

Mint áll a dolog azon római utazási tervvel, nem tudni; de hogy e hírek támogatásával többi közt a francia csapatokat Rómában nem rég erősíték, az tévedésen alapszik. A francia kormány, mint tényleg meg lön mutatva, csak a hiányokat pótolta ki, s jelenleg nincs se több se kevesebb francia katonaság Rómában, mint volt a múlt évben.

— Az „Independance” szerint a francia kormány ama bolognai gyermek-elragadási eset által arra érezte volna jogosítva magát, hogy a római udvarhoz egy jegyzéket intézzen, melyben azt fellette mérsékelt és ovatos szavakban ugyan felszólítja, hogy a legnagyobb figyelemmel fontolja meg azon erkölcsi következményeket, melyeket a szentszékre nézve egy a 19-dik században elkövetett erőszakos elragadásnak megszentelése maga után vonna, egyébiránt ez ügyben a szentszék vizsgálatot rendelt.

Törökország. — Redcliffe lord egyik főczélja Stambulban csakugyan Perim szigetnek kibérleése. E bérletrendszer, úgy látszik, új találmányként arják régi államjogba beleiktatni. Oroszország Villafraancának kibérleésével adta talán Angliának a példát, hogy Perimre nézve hasonló utat kísérlsem meg. De még e perczig a török miniszterek korántse mutakoztak oly készeknek az angol kabinet kívánságát teljesíteni, mint Cavour kabinetje az Oroszországtól. Minthogy Redcliffe lord azt akarja, hogy a sziget bérbe vételeért ajánlott milliók egy bank, s egy vaspálya felállítására fordítsanak, még pedig oly módon, hogy e vállalat egy angol társulatnak adatnék át kizsákmányolás végett: jobb szeretik, hogy a szultánnak Perim fölötti fensége kibérletlen maradjon, mint élvezni azon szerencsét, hogy az angoloknak egy török bank és vaspálya fölötti anyagi felsőségét el kelljen ismerni. Ily tervek már többször voltak, de soha se fogadtattak el. És most aperi mi ügynek czéggére alá rejtözve, az ablakon igyekeznek bejutni, midőn az ajtó ismételtén becsukják orrakk előtt. Amde a török gyanakodóvá lett, inkább akarja a távolfekvő Perimnek az angolok általi erőszakos elfoglalását, minthogy oly közel fekvő érdekeit az angol egyedáruságnak önkényt átadják. Egyébiránt felőlött, hogy közelebből Redcliffe lord Bulwer társaságában ment a csásári palotába, hogy egyesített erővel futsón be a szultánnak.

— Bécsből okt. 15-ről írják: „Jelenleg sok oláhországi bojár van Bécsben, a kik jelöltül lépéndők fel a hospodári méltóságra, többi közt Slatin-tano, Haralanbe, s Otteliano. Stirbey hget várják. Mindezen urak nem sokára indulnak Bukurestbe. Golesecom Miklós, az unionisták feje, váltig számíthat a megválasztásra, s ha mégis keresztülésnek, az mindenesetre csekély kevesebbséggel történnék.

— A fényes kapu tán azért oly nagy-szerűen széles, hogy annál több döngetés ferjen el reá. Bagdád felőlől is döngetik a puszták fia. Omer pasa, mint tudjuk, az ottani főkormányzó, s kezdetben fényesek is voltak diadalmi, de fényök nem volt az állapotok javulásával összekötve. Omer basának semmi szemre-főre nem tekintő önkénykedése elsőbb is a Persiával feszültséget még élesebb fokra emel, s még azon gyanut is keleszt, hogy netán teljes függetlenséget tart szeme előtt, s az ő nagy tartományában Mehmed Ali példáját akarja utánozni. Annyi igaz, hogy Omer basa Bagdádban fényes udvart tart, mely a portának jelen takarékszerűségével éppen nem fér össze. A porta már is jónak látta egy rendkívüli biztost küldeni Bagdádba, a ki az Omer p. önkényének vessen határt, sőt kívánság tőle minden költségeiről számadást. Minthogy a szerdár csak most vallott nagy vereséget, s az arabok a híres druz Sibli el Ayrán vezénylete alatt egyesültek ellene, az ő helyzete könnyen válhatnék szorultságossá.

Olaszország. — Egy genuai lap okt. 10-én azon tudósítást tette, hogy a waldensisek felekezetének egy temploma 14-én fogna ünnepélyesen fölszenteltetni. Az „Armonia” erre megjegyzi: a hivatalos lap bezzeg korántse sietett oly nagy buzgósággal, hasonló alkalmakkor katolikus egyházak fölszentelését hírül adni, s különös előszeretettel látszik visseltetni a protestans cultus iránt.

— Mazzini az „Italia del popolo”-ban azt veti Cavour gróf szemére, hogy kész Dél-Olaszországot Muratnak feláldozni, ha Szardínia egy darab földet kap kárpótlásul a mostani határokon túl.

— Nápolyi magán levelek szerint furcsaságig megy azon ovatossági rendszer, melylyel Ferdinánd király maga-magát elszigetelni, s tűzmentessé tenni törekszik. Így például a királynak nem rég Ischiában létekor, hol ő felsége jelenlétében egyházi ünnepet tartottak, az arra rendelt zenészek nem vihették zeneszereiket ládában és tokokban, hanem a kézben szabadon, mivel a rendőrség úgy okoskodott, hogy azok kézi bombákat, s egyéb gyilkoló-szereket rejtenek magokban.

Dánia. — Kopenhága, okt. 14. „A Faedrelandet” szerint a svéd kormány egy körjegyzékben igen élénk aggodalmát fejezte ki az esetre, ha a szövetségi végrehajító hadsereg az Eiderhez közelednék.

Svájcz. — Turgot marquis, az újdond kinevezett francia követ, rövid időn Bernbe érkezik, s azonnal hozzá kezd a menekültek elleni hajló vadászathoz. A januáriusi merény után t. i. az úgy nevezett olasz segédválasztmányok több tagja Genfben ki lön jelelve, a kiket részint belzeni, részint a svájci területről száműzni kelle; s e rendszabály végrehajtása a genfi canton-kormányra lön bízva. Azonban ennek nem vala kedve föllépni oly emberek ellen, a kik ott munkájok után magoknak tűzhelyt szereztek, s mint politikai menekültek általában semmi szerepet nem játszottak. A canton-kormány tehát meglagadta e határozat végrehajtását, mialatt a szövetségi kormány, Franciaországtól zaklatva, szilárdan marad végzése mellett. Két szövetségi biztós lön küldve a késlekedő Genfben, s most feszülten várják a genfi hatóságok további maguktartását, a legkedvezőbb esetben ezek szenvedőleg tartandják magokat, hogy legalább ekként tiltakozzanak a központi kormány eljárása ellen. Az összeütközés már is oly komoly alakot váltott volna, hogy katonai végrehajtásról van szó a fenyegetett szövetségi tekintélynek helyreállítása végett.

Spanyolország. — Madridi tudósítások szerint a spanyol kormány külföldről intést kapott volna a carlistáknak egy új zenebonája iránt. Montemolin gróf híveinek gyűhelyeül Toulouset mondja, s a pártosok még csak a trónkövetelői manifestumát várják, hogy aztán neki fogjanak a dolognak. Am higye, a kinek tetszik, hogy a francia kormány, mely a maga határait minden, olykor még képzelt forradalmi léghuzam ellen is oly gondosan elzárja, egy ily üzletet tulajdon szeméi előtt eltűrjön.

Németország. — Berlinből, okt. 15-én írják: A rendkívüli országgyűlést a regens-hg. 20-án fogja megnyitni a királyi vár fejez teremében; a két ház azután külön szervezi magát. A regens a kir. vár lovagi teremében teszi le az esküt, hol a király is 1850. febr. 8-én letette volt aszkut az alkotmányra. A kormány az országgyűlés megnyitása előtt értekezni fog mindkét ház avatottabb tagjaival a tárgyalások napirendéiről.

— Okt. 11-én érkezett Nápolyból egy gyorsfutár az itteni nápolyi követ Ludolf grófhhoz azon megbízással, hogy Mária bajor hgnő kezét a nápolyi koronaörökös számára hivatalosan megkérje, s a házassági szerződést forma szerint véglegesen megkösse. Az egybekelés Nápolyban fog megtörténni 1859. jan. 12-én.

Oroszország. — A paraszt-főlszabadítás ügyével csebul állnak Oroszországban. Kétlik, hogy azok az ékes, hat-

